

Het verlaagde btw-tarief voor sierteeltproducten

Situatie 2010

LEI

WAGENINGEN UR

Het verlaagde btw-tarief voor sierteeltproducten

Situatie 2010

Frank Bunte
Niels van der Poel

LEI-rapport 2010-070
September 2010
Projectcode 2273000132
LEI, onderdeel van Wageningen UR, Den Haag

Het LEI kent de volgende onderzoeksvelden:

Sector & Ondernemerschap

Regionale Economie & Ruimtegebruik

Markt & Ketens

Internationaal Beleid

Natuurlijke Hulpbronnen

Consument & Gedrag

Het verlaagde btw-tarief voor sierteelproducten; Situatie 2010

Bunte, F. en N. van der Poel

LEI-rapport 2010-070

ISBN/EAN: 978-90-8615-456-2

Prijs € 10,50 (inclusief 6% btw)

22 p., tab.

Dit onderzoek evalueert het effect van een mogelijke verhoging van het btw-tarief op sierteelproducten op de omzet en werkgelegenheid in de sierteelketen. Het lage btw-tarief wordt in 13 EU-lidstaten op bloemen en planten toegepast. Het effect wordt gemeten met behulp van een partieel evenwichtsmodel dat beschikbaar is op het LEI. Het model modelleert vraag en aanbod in de Europese tuinbouw.

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van Productschap Tuinbouw.

Foto: Shutterstock

Bestellingen

070-3358330

publicatie.lei@wur.nl

© LEI, onderdeel van Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek, 2010
Overname van de inhoud is toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Het LEI is ISO 9001:2008 gecertificeerd.

Inhoud

	Woord vooraf	6
	Samenvatting	7
1	Inleiding	9
2	Sierteeltproductie en handel in Europa	11
3	Methodiek	14
4	Resultaten	16
	4.1 Scenario 1: toepassing algemene btw-tarief in Nederland	16
	4.2 Scenario 2: toepassing algemene btw-tarief in gehele EU	17
	4.3 Impact op overheidsinkomsten in Nederland	19
	4.4 Impact op ontwikkelingslanden	21
	Literatuur	22

Woord vooraf

Op dit moment wordt in het kader van de kabinetsformatie druk overleg gevoerd over het beleid van het nieuw te vormen kabinet. Vanwege de noodzaak om fors te bezuinigen wordt door alle politieke partijen het overheidsbeleid tegen het voetlicht gehouden. Dit geldt ook voor belastingregelingen. Sommige politieke partijen hebben in hun verkiezingsprogramma de btw-regeling voor sierteeltproducten ter discussie gesteld. Op sierteeltproducten is het lage btw-tarief van toepassing in plaats van het algemene tarief.

In opdracht van de Vereniging van Bloemeneveilingen in Nederland (VBN) en het Productschap Tuinbouw (PT) heeft het LEI de betekenis van de btw-regeling voor omzet en werkgelegenheid in de sierteeltketen in kaart gebracht. Deze resultaten zijn aangevuld met een analyse van de impact op de overheidsinkomsten. Deze analyse is een update van de analyse die LEI in 2007 voor de ministeries van LNV en Financiën uitgevoerd heeft. LEI kwam toen tot de conclusie dat de btw-regeling de gestelde doeleinden realiseert.

Prof.dr.ir. R.B.M. Huirne
Algemeen Directeur LEI

Samenvatting

Dit onderzoek evalueert het economisch effect van een verhoging van het btw-tarief op sierteeltproducten op de omzet en werkgelegenheid in de sierteeltketen. Het lage btw-tarief wordt momenteel in 13 EU-lidstaten op bloemen en planten toegepast.

Dit onderzoek geeft een berekening van de effecten van een verandering in het btw-tarief op de netto-omzet en werkgelegenheid in de Europese productie, groot- en detailhandel in sierteeltproducten.

Er worden twee scenario's bestudeerd: (1) toepassing van het algemene (hoge) btw-tarief op sierteeltproducten in Nederland en (2) toepassing van dit tarief in alle 13 lidstaten waar dit niet gebeurt.

Resultaten scenario (1): btw-verhoging in Nederland

- Toepassing van het algemene tarief leidt tot een daling van de omzet in de detailhandel met 240 mln. euro, in de groothandel met 152,5 mln. euro en met 127,5 mln. euro in de tuinbouw. De werkgelegenheid daalt met respectievelijk 3.200, 360 en 1.660 banen.
- De belastinginkomsten nemen op korte termijn met 91 mln. euro toe en op lange termijn met 168 mln. euro. De belastinginkomsten nemen niet met 200 mln. euro toe, omdat de vraag gevoelig is voor veranderingen in de prijs. Op korte termijn derft de overheid daarentegen inkomsten door een toename van de werkloosheid.

Resultaten scenario (2): btw-verhoging in alle 13 EU-lidstaten

- In Nederland gaan 4.000 FTE (5.525 banen) verloren in de tuinbouw en 5.075 banen in de groot- en detailhandel. Het omzetverlies in de tuinbouw bedraagt 450 mln. euro.
- Toepassing van het algemene tarief op sierteeltproducten in alle lidstaten waar dit niet gebeurt, leidt tot een daling van de omzet met -3,5 mld. euro in de Europese detailhandel, met -2,7 mld. euro in de Europese groothandel en met -1,7 mld. in de Europese tuinbouw. De werkgelegenheid daalt met 28.650 voltijdbanen (fte) in de Europese sierteeltproductie en met 30.825 personen in de Europese groot- en detailhandel.
- Voor de belastinginkomsten in Nederland zou dit betekenen dat op korte termijn de belastinginkomsten met slechts 30 mln. toenemen, omdat de werkgelegenheid in de op de export georiënteerde sierteeltketen fors daalt.

In scenario (2) daalt de vraag naar snijbloemen uit Afrika met 25 mln. euro. Dit betreft 5,5% van de Afrikaanse export. De Afrikaanse exporteurs zijn bijna geheel afhankelijk van de Europese afzetmarkt. De export uit Azië en Zuid-Amerika neemt met 10 mln. euro af.

1 Inleiding

De sierteeltsector is een belangrijke economische sector voor Nederland met een exportwaarde van 5,9 mld. euro. Ruim driekwart van de sierteelt wordt geëxporteerd. Belangrijkste exportlanden zijn Duitsland, Frankrijk, Engeland en Italië. Sinds 1975 geldt voor alle sierteeltproducten in Nederland het lage btw-tarief. De regeling is op initiatief van de Tweede Kamer ingesteld om bloemen en planten betaalbaar te maken voor lage inkomensgroepen en om omzet en werkgelegenheid in de tuinbouw te stimuleren (amendement Tolman, TK 1974-1975, 13 104 nr. 9).

Vanwege de economische achteruitgang proberen overheden nu over de hele wereld inkomsten te verhogen en uitgaven te verlagen. Dit is de reden dat sommige Europese overheden het verlaagde btw-tarief heroverwegen. Op basis van EU richtlijn 2006/112/EG artikel 122 mag het verlaagde btw-tarief worden toegepast op sierteeltproducten (snijbloemen, tuin- en potplanten, bloembollen en boomkwekerijproducten).

In 2007 heeft de rijksoverheid de btw-regeling voor sierteeltproducten geëvalueerd. LEI heeft hiertoe een analyse uitgevoerd naar de effecten van de regeling op de consumentenbestedingen en de werkgelegenheid. LEI kwam tot de conclusie dat de regeling effectief is, dat wil zeggen dat de gestelde doelen gerealiseerd worden. Mede naar aanleiding van deze analyse heeft de overheid in 2007 besloten de btw-regeling te continueren. De analyse in dit rapport is een update van de analyse in 2007.

Op dit moment wordt het verlaagde tarief voor sierteeltproducten toegepast in 13 lidstaten. Deze lidstaten vertegenwoordigen 65% van de afzet van Nederlandse sierteeltproducten. Als in deze lidstaten het algemene btw-tarief op sierteeltproducten zou worden toegepast, zullen de consumentenprijzen in deze landen stijgen. Als gevolg hiervan daalt de consumptie van sierteeltproducten. Dit resulteert in een daling van de netto-omzet en werkgelegenheid in de detail- en groothandel en productie in de sierteeltketen

Dit rapport geeft een berekening van de effecten van een verandering in het btw-tarief op de netto-omzet en werkgelegenheid in de Europese productie, groot- en detailhandel in sierteeltproducten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een vraag- en aanbodmodel voor tuinbouwproducten. De analyse is alleen van toepassing op de sierteeltketen. Met effecten van een eventuele verhoging van het btw-tarief in andere sectoren hebben wij geen rekening gehouden.

Dit rapport is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft de sierteeltketen, hoofdstuk 3 de gebruikte methodiek en hoofdstuk 4 de resultaten. Er worden twee scenario's bestudeerd: (1) een unilaterale verhoging van het btw-tarief in Nederland en (2) een verhoging van het btw-tarief in alle 13 lidstaten. De resultaten beschouwen de impact op omzet, werkgelegenheid, overheidsinkomsten en ontwikkelingslanden.

2 Sierteeltproductie en handel in Europa

De sierteeltketen vormt een belangrijke sector en vertegenwoordigt in Europa een werkgelegenheid van 300.000 voltijdbanen (fte) in de productie en van 350.000 personen in de groot- en detailhandel. De omzet in de Europese Unie bedraagt 17 miljard euro in de productie, 28 miljard euro in de groothandel en 38 miljard in de detailhandel. Nederland is veruit de grootste producent, maar men moet de binnenlandse productie in Frankrijk, Duitsland, Italië en Spanje niet veronachtzamen. De Nederlandse productie is gespecialiseerd in snijbloemen en bloembollen, maar ook aanzienlijk in potplanten en boomkwekerijproducten. De Italiaanse en Spaanse productie is gespecialiseerd in snijbloemen en in mindere mate in potplanten. De Franse productie is groot in alle productiecategorieën maar specialiseert zich voornamelijk in boomkwekerijproducten. Duitsland heeft een aanzienlijke productie van boomkwekerijproducten.

Tabel 2.1 Omzet in de sierteeltsector voor de EU-25 (2008, in mln. euro)			
	Productie	Groothandel	Detailhandel
België	525	950	1.100
Duitsland	2.650	5.100	9.800
Frankrijk	1.750	3.050	4.875
Griekenland	175	300	475
Ierland	125	200	325
Italië	3.075	4.000	6.000
Luxemburg	5	30	45
Nederland	5.225	7.750	2.300
Oostenrijk	200	500	800
Polen	165	415	525
Portugal	250	375	600
Spanje	1.050	1.500	2.200
Tsjechië	125	250	300
Rest van de EU-25	1.825	4.075	9.150
Totaal	17.145	28.495	38.495

Schattingen LEI gebaseerd op data van Productschap Tuinbouw (PT) en Eurostat en op inschattingen van experts voor Denemarken, Duitsland, Finland en Oostenrijk.

Tabel 2.2 Werkgelegenheid in de sierteeltsector in de EU-25 (2008)			
	Productie	Groothandel	Detailhandel
	voltijdbanen (fte)	aantal werknemers	aantal werknemers
België	6.925	1.100	4.850
Duitsland	40.975	16.800	63.750
Frankrijk	30.500	4.975	21.975
Griekenland	7.425	1.000	4.450
Ierland	1.750	700	2.100
Italië	55.075	4.025	41.700
Luxemburg	25	10	75
Nederland	48.425	19.500	31.050
Oostenrijk	8.900	700	7.000
Polen	9.150	1.900	8.800
Portugal	11.150	1.375	6.725
Spanje	45.900	6.100	18.300
Tsjechië	3.675	825	3.775
Rest van de EU-25	32.075	16.450	64.950
Totaal	301.950	75.460	279.500

Schattingen LEI gebaseerd op data van Productschap Tuinbouw (PT) en Eurostat en op inschattingen van experts voor Denemarken, Duitsland, Finland en Oostenrijk.

Op basis van EU richtlijn 2006/112/EG artikel 122 mag het verlaagde btw-tarief worden toegepast op sierteeltproducten (snijbloemen, tuin- en potplanten, bloembollen boomkwekerijproducten). Op dit moment wordt het verlaagde tarief voor sierteeltproducten toegepast in 13 lidstaten (Tabel 3). Dit betreft de EU15 met uitzondering van het VK en Scandinavië plus Polen en Tsjechië. Deze lidstaten zijn goed voor 75% van de Europese markt en voor bijna 90% van de Europese productie.

De impact van de btw-regeling op de consumentenprijzen van sierteeltproducten verschilt van land tot land, omdat het verschil tussen het lage en het algemene tarief verschilt van land tot land. In Ierland en Luxemburg is het verschil tussen beide tarieven beperkt. In België, Duitsland, Frankrijk, Nederland en met name Polen is het verschil groot en het potentiële effect op de prijzen eveneens groot.

Tabel 2.3 Btw-tarieven en prijsverhogingen in dertien Europese landen

	Laag tarief	Algemeen tarief	Prijseffect
	%	%	% verandering
België	6,0	21,0	14,2
Duitsland	7,0	19,0	11,2
Frankrijk	5,5	19,6	13,4
Griekenland	11,0	23,0	10,8
Ierland	13,5	21,0	6,6
Italië	10,0	20,0	9,1
Luxemburg	6,0	15,0	8,5
Nederland	6,0	19,0	12,3
Oostenrijk	10,0	20,0	9,1
Polen	3,0	22,0	18,4
Portugal	13,0	21,0	7,1
Spanje	8,0	18,0	9,3
Tsjechië	10,0	20,0	9,1

Bron: Europese Commissie, taxud.c.1(2010) 477911 - EN.

3 Methodiek

De effecten van de btw-verhogingen zijn berekend met behulp van HORTUS, een vraag- en aanbodmodel voor tuinbouwproducten. In het model wordt de aannahme gemaakt dat de opeenvolgende markten in de productie- en distributieketen gekenmerkt worden door volkomen concurrentie. Dit betekent dat wij ervan uitgaan dat er geen partijen in de keten zijn die marktmacht uitoefenen. Dit is een geldige aanname gegeven het aantal en de omvang van bedrijven die opereren in de keten. De aanname dat de keten gekenmerkt wordt door volkomen concurrentie impliceert dat de toename in het btw-tarief volledig wordt doorberekend in de consumentenprijs. Uit onderzoek van Bunte en Kuiper (2008), blijkt inderdaad dat een verhoging van de producentenprijs met één procent leidt tot een verhoging van de consumentenprijs met één procent. Daaruit kan worden geconcludeerd dat de prijsvorming in de detailhandel voor sierteelt competitief is en dat veranderingen van het btw-tarief volledig worden doorberekend. De veranderingen in de belastingdruk komen dus bij de consument te liggen.

Het CPB (2003) heeft vergelijkbare conclusies getrokken voor arbeidsintensieve diensten. De toepassing van het lage btw-tarief heeft tot een significante afname van de consumentenprijzen geleid. Deze afname heeft een overduidelijk effect gehad op de omzet en werkgelegenheid in de detailhandel.

De effecten op de omzet en werkgelegenheid in de andere stadia van productie- en distributieketen komen tot uiting in een verlaagde vraag van consumenten. De gevolgen voor de werkgelegenheid worden berekend met behulp van productiviteitsindicatoren voor de respectievelijke stadia in de keten, met behulp van de omzet per voltijdbaan (fte) in de sierteeltproductie en omzet per werknemer in de groot- en detailhandel. Voor de productiesector zijn cijfers uit het FADN-gegevensbestand gebruikt en voor de groot- en detailhandel zijn de cijfers gebaseerd op Eurostatgegevens.

Het effect van een prijsverhoging op de consumptie wordt berekend met de prijselasticiteit van de vraag. Bunte et al. (2007) onderzochten de prijselasticiteit in Nederland. Uit het onderzoek komt een prijselasticiteit van de vraag van -1,1 voor snijbloemen en potplanten en -1,5 voor tuinproducten. Voor het laagste inkomenskwartiel zijn de prijselasticiteiten -1,3% voor bloemen en kamerplanten en -4,3% voor tuinproducten. De gevonden prijselasticiteit van de vraag voor zowel binnen- als buitenplanten in Nederland duidt erop dat de consumentenvraag naar bloemen, planten en tuinartikelen gevoelig is voor veranderingen in de consumentenprijs.

De prijselasticiteit van de vraag kan ook worden geconcludeerd uit de tijdelijke verhoging van het Franse btw-tarief voor sierteeltproducten in 1991. De verhoging van het btw-tarief van 5,5% naar 18,6% viel samen met een daling van de netto-omzet in de detailhandel van 12,6%, dit impliceert een prijselasticiteit van -1,0 (zie kader 3.1). Hoewel de consumptieve bestedingen min of meer gelijk bleven, zorgde de belastingverhoging voor een substantiële daling in de nettoverkopen.

Kader 3.1

Een praktijkervaring: een voorbeeld uit Frankrijk

In augustus 1991 werd het btw-tarief voor sierteeltproducten in Frankrijk veranderd van het lage naar het hoge tarief: van 5,5% naar 18,6%. De netto-omzet van de detailhandel in bloemen en planten daalde van 17,5 miljard franken in 1991 naar 15,3 miljard franken in 1992. De bruto omzet in de detailhandel steeg licht van 18,5 naar 18,8 miljard franken. Consumenten gaven ongeveer hetzelfde bedrag aan sierteeltproducten uit in 1991 en 1992. De overheid ontving simpelweg een groter deel van de consumentenuitgaven. Vanwege de lagere netto-omzet in de detailhandel daalde de werkgelegenheid in de sierteeltketen met 5.000 personen in 1992 en 6.000 personen in 1993. De overheid verhoogde haar btw-inkomsten, maar dit ging ten kosten van lagere inkomstenbelastingen en waarschijnlijk hogere werkloosheidsuitgaven.

Bron: ADAVF (1993).

4 Resultaten

In deze sectie worden twee scenario's uitgewerkt: (1) een scenario waarin Nederland unilateraal het btw-tarief voor sierteeltproducten verandert van het lage tarief van 6% naar het algemene tarief van 19% en (2) een scenario waarin alle dertien landen die op dit moment het lage tarief voor sierteeltproducten toepassen het algemene tarief zullen toepassen. Het tweede scenario is gebaseerd op de reële verwachting dat het Nederlandse beleid ten aanzien van het btw-regiem op sierteeltproducten wordt gevolgd door andere EU-landen vanwege het marktleiderschap van Nederland in de sierteeltproductie en -handel.

4.1 Scenario 1: toepassing algemene btw-tarief in Nederland

Als het algemene btw-tarief wordt toegepast op sierteeltproducten in plaats van het lage tarief zullen de consumentenprijzen stijgen met 12,25%. Als een gevolg hiervan zal de vraag van consumenten naar snijbloemen en potplanten dalen met 13,5% en de vraag naar bloembollen en boomkwekerijproducten met 18,4%. De consumentenbestedingen nemen gemiddeld met 15,0% af (tabel 4.1). De totale detailhandelsbestedingen nemen met 10,4% af, omdat een aanzienlijk deel van de sierteeltproducten wordt gekocht door het bedrijfsleven dat geen last heeft van de btw-verhoging.¹ De netto-omzet daalt met 240 mln. euro en de werkgelegenheid daalt met 3.200 banen.

De sierteeltproductie daalt licht. Omdat de Nederlandse productie van sierteelt op export is georiënteerd, is de impact van een verandering in het btw-tarief op de Nederlandse productie en werkgelegenheid in dit scenario beperkter dan in scenario 2. De impact is min of meer gelijk aan de procentuele verandering van de omzet op het niveau van de detailhandel maal het aandeel van Nederland in de verkoop van Nederlandse sierteeltproducten. Het effect op de productie en werkgelegenheid is het meest merkbaar in de primaire productie van boomkwekerijproducten (inclusief vaste planten en perkgoed) (-4.0%). De totale sierteeltproductie daalt met 2,4% (-127,5 mln. euro). De werkgelegenheid in

¹ 25% van alle snijbloemen en potplanten worden gekocht door het bedrijfsleven (PT, 2009). 10% van alle boomkwekerijproducten worden gekocht door het bedrijfsleven en 30% door lokale overheden (Bunte et al., 2007).

de sierteeltproductie daalt met 1.660 banen en in de groothandel ook nog eens met 360 banen.

Tabel 4.1						
Impact van een verhoging van het btw-tarief in Nederland op de sierteeltsector in Nederland						
	Productie		Groothandel		Consumentenbestedingen	
	in mln. euro	%	in mln. euro	%	in mln. euro	%
Bloembollen	-2,5	-0,4	-2,5	-0,4	-5,0	-18,4
Boomkwekerij	-45,0	-4,0	-55,0	-4,5	-85,0	-18,4
Potplanten	-30,0	-2,0	-35,0	-1,5	-55,0	-13,5
Snijbloemen	-50,0	-2,3	-60,0	-1,6	-95,0	-13,5
Totaal	-127,5	-2,4	-152,5	-1,9	-240,0	-15,0

Tabel 4.2			
Impact van een verhoging van het btw-tarief in Nederland op het aantal werknemers in de sierteeltsector in Nederland			
	Productie	Groothandel	Detailhandel
Bloembollen	-10	-10,0	-50
Boomkwekerij	-600	-125,0	-1.150
Potplanten	-325	-75,0	-725
Snijbloemen	-725	-150,0	-1.275
Total	-1.660	-360,0	-3.200

4.2 Scenario 2: toepassing algemene btw-tarief in gehele EU

Deze sectie geeft aan wat de effecten zijn van toepassing van het algemene tarief op sierteeltproducten in alle EU-lidstaten inclusief de 13 lidstaten die dit nu niet doen. De verhoging van het btw-tarief leidt tot een omzetsdaling in de gehele keten: een afname van 3.480 mln. euro in de Europese detailhandel, een afname van 2.660 mln. euro in de Europese groothandel en een afname van 1.650 mln. euro in de sierteeltproductie (tabel 4.3). Deze daling leidt ook tot een daling van de werkgelegenheid in de gehele Europese sierteeltketen: 28.925 voltijdbanen (fte) in de Europese sierteeltproductie, 6.550 werknemers in de Europese groothandel en 24.775 werknemers in de Europese detailhandel (tabel 4.4). Door de afgenomen vraag zullen de producentenprijzen licht dalen, dit heeft tot gevolg dat de consumentenvraag in landen die al het algemene tarief hanteren licht wordt gestimuleerd (zie tabel 4.3 en 4.4). De productie van

sierteelt in de 12 andere landen daalt echter. Dit geldt met name voor Dene-
marken (-3,6%).

	Tabel 4.3 Impact van een verhoging van het btw-tarief op de omzet in de sierteeltsector in de EU-25					
	Productie		Groothandel		Detailhandel	
	in mln. euro	%	in mln. euro	%	in mln. euro	%
België	-70	-12,7	-130	-13,6	-170	-15,8
Duitsland	-320	-12,0	-610	-11,9	-1200	-12,2
Frankrijk	-260	-14,7	-450	-14,6	-720	-14,9
Griekenland	-20	-10,6	-30	-10,8	-50	-10,9
Ierland	-10	-8,4	-20	-7,8	-30	-8,2
Italië	-320	-10,3	-410	-10,2	-610	-10,2
Luxemburg	0	-3,1	0	-8,7	0	-9,1
Nederland	-450	-8,6	-700	-9,0	-240	-10,4
Oostenrijk	-20	-9,2	-50	-9,5	-80	-9,6
Polen	-30	-15,9	-70	-18,0	-100	-19,0
Portugal	-20	-6,4	-20	-6,5	-40	-6,4
Spanje	-100	-9,3	-140	-9,4	-210	-9,3
Tsjechië	-10	-9,0	-20	-9,3	-30	-9,4
Rest van de EU-25	-20	-0,9	-20	-0,4	0	0,0
Totaal	-1.650	-9,4	-2.660	-9,3	-3.480	-9,2

Tabel 4.4 Impact van een verhoging van het btw-tarief op de werkgelegenheid in de sierteeltsector in de EU-25						
	Productie		Groothandel		Detailhandel	
	voltijdbanen (fte)	%	aantal werknemers	%	aantal werknemers	%
België	-875	-12,7	-150	-13,6	-775	-15,8
Duitsland	-4.925	-12,0	-2.000	-11,9	-7.775	-12,2
Frankrijk	-4.500	-14,8	-725	-14,6	-3.275	-14,9
Griekenland	-800	-10,6	-100	-10,8	-475	-10,9
Ierland	-150	-8,4	-50	-7,8	-175	-8,2
Italië	-5.700	-10,4	-400	-10,2	-4.275	-10,2
Luxemburg	0	-4,7	0	-8,7	0	-9,1
Nederland	-4.000	-8,6	-1.875	-9,6	-3.200	-10,4
Oostenrijk	-825	-9,3	-75	-9,5	-675	-9,6
Polen	-1.475	-16,0	-350	-18,0	-1.675	-19,0
Portugal	-725	-6,6	-100	-6,5	-425	-6,4
Spanje	-4.325	-9,4	-575	-9,4	-1.700	-9,3
Tsjechië	-325	-9,2	-75	-9,3	-350	-9,4
Rest van de EU-25	-300	-1,0	-75	-0,4	0	0,0
Totaal	-28.925	-9,3	-6.550	-9,5	-24.775	-9,3

4.3 Impact op overheidsinkomsten in Nederland

Een van de belangrijkste redenen om het btw-tarief voor sierteeltproducten te verhogen van het lage tarief naar het algemene tarief is de beoogde toename van de overheidsinkomsten. Als men veronderstelt dat consumenten niet reageren op prijsverhogingen - een standaardaanname van het ministerie van Financiën - zullen de overheidsinkomsten met 200 mln. stijgen in 2008.¹ Wij hebben echter gezien dat de prijselasticiteit van de vraag voor sierteeltproducten hoog is. De verwachting is dat de omzet in de detailhandel daalt met 10,4%. Als de vraag daalt, zullen de overheidsinkomsten dus niet stijgen met 200 mln. euro, maar met 168 mln. euro.

Bovendien raken er mensen werkloos. Zoals hierboven berekend bij een verhoging van het btw-tarief alleen in Nederland daalt de werkgelegenheid met

¹ De raming van het ministerie van Financiën op basis van een andere bron is 195 mln. euro in 2008.

5.220 banen. Deze mensen zullen niet direct ander werk vinden waardoor de kosten van de sociale zekerheid stijgen met 74 mln. euro (14.195 euro per werkloze).¹ De overheidsinkomsten zijn dan 94 mln. euro.

De afname in de vraag heeft ook een negatief effect op de opbrengsten uit inkomstenbelastingen. Als we aannemen dat vennootschapsbelastingen gelijk zijn aan 0,5% van de omzet in de groot- en detailhandel (CBS Statline) en de inkomstenbelastingen 1% van de omzet in de sierteelt (LEI Binternet), zullen overheidsinkomsten met nog eens 3 mln. euro dalen. Dit resulteert uiteindelijk in een nettotoename van de overheidsinkomsten van 91 mln. euro.

Het is niet waarschijnlijk dat de daling van de inkomstenbelastingen op lange termijn voortduurt, omdat er op lange termijn werk en belastinginkomsten gegenereerd zullen worden in andere sectoren. Lange termijn is in de economie een aanduiding voor de tijd die de economie nodig heeft om zich aan te passen aan veranderingen in bijvoorbeeld de belastingstructuur. De economische theorie geeft niet aan hoeveel tijd de economie nodig heeft om het nieuwe lange termijn evenwicht te realiseren. Op korte termijn stijgen de overheidsinkomsten met 91 mln. euro en op lange termijn met 168 mln. euro.

Opgemerkt moet worden dat een deel van de extra overheidsinkomsten een herverdeling impliceert van lokale overheden naar de nationale overheid (30 mln. euro), omdat lokale overheden meer btw zullen moeten betalen voor de sierteeltproducten die zij aankopen voor openbaar groen.

Als alle Europese landen het hoge btw-tarief voor sierteeltproducten toepassen zullen 9.075 personen in Nederland werkloos raken. Als deze mensen geen ander werk vinden zullen de kosten van de sociale zekerheid stijgen met 129 mln. euro. De belastinginkomsten lopen terug met 9 mln. euro. Dit betekent dat de overheid netto 30 mln. euro verdient. Wederom geldt dat het niet waarschijnlijk is dat de toename van de werkloosheidsuitgaven en de belastingderving blijvend zijn. Mensen zoeken werk in andere sectoren. Doordat de overheid meer geld in andere sectoren kan stoppen (of minder geld hoeft te lenen) en mensen in andere sectoren aan de slag gaan, neemt de economische activiteit toe wat een positief effect heeft op de belastinginkomsten (Bunte en Kuipers, 2008). Op lange termijn stijgen de overheidsinkomsten naar verwachting met 168 mln. euro.

¹ Als Nederland haar btw-beleid voor sierteeltproducten unilateraal verandert, zullen de uitgaven aan sociale voorzieningen door de werkloosheid stijgen met 40 mln. euro.

4.4 Impact op ontwikkelingslanden

De stijging van het btw-tarief heeft ook een negatief effect op de export van snijbloemen uit Afrika, Azië en Zuid-Amerika naar Europa. De vraag naar Afrikaanse snijbloemen daalt met 25 mln. euro in termen van veilingprijzen. Dit bedraagt 5,5% van de Afrikaanse export van snijbloemen. De vraag naar snijbloemen uit Azië en Zuid-Amerika daalt met 10 mln. euro.

Literatuur

Association pour le Développement de l'Art de Vivre Français, 'De l'horticulture à la fleuristerie: 4 entreprises disparaissent par jour!' December 1993.

Bunte, F.H.J. en M.A. van Galen, *Effect of VAT rate changes on turnover and employment in the ornamental chain*. Beschikbaar op verzoek. LEI, Den Haag, 2003.

Bunte, F.H.J. en M.A. van Galen, *HORTUS: Modelling HORTicultural Use and Supply*. Rapport 8-05-05. LEI Den Haag, 2005.

Bunte, F.H.J., J. van der Lugt en H. van der Meulen, *Beleidsevaluatie btw-regeling sierteelproducten*. Rapport 6-07-22. LEI, Den Haag, 2007.

Bunte, F.H.J. en W.E. Kuiper, 'Promoting Floriculture using VAT Regulation.' In: *European Journal of Horticultural Science* 73(6), pp. 248-253, 2008.

CPB, *Contra-expertise effecten btw-verlaging arbeidsintensieve diensten*. CPB, Den Haag, 2003.

Het LEI ontwikkelt voor overheden en bedrijfsleven economische kennis op het gebied van voedsel, landbouw en groene ruimte. Met onafhankelijk onderzoek biedt het zijn afnemers houvast voor maatschappelijk en strategisch verantwoorde beleidskeuzes.

Het LEI is een onderdeel van Wageningen UR (University & Research centre). Daarbinnen vormt het samen met het Departement Maatschappijwetenschappen van Wageningen University en het Wageningen UR Centre for Development Innovation de Social Sciences Group.

Meer informatie: www.lei.wur.nl

